

**КОНЦЕПТУАЛЬНІ, МЕТОДОЛОГІЧНІ
ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ
СОЦІАЛЬНОЇ ФІЛОСОФІЇ,
ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ
ТА ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ**

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова
Кафедра соціальної філософії, філософії освіти
та освітньої політики

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

III МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

***«КОНЦЕПТУАЛЬНІ, МЕТОДОЛОГІЧНІ
ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ
СОЦІАЛЬНОЇ ФІЛОСОФІЇ,
ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ
ТА ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ»***

24 квітня 2019 року

м. Київ
2019

trained applicants with a high level of secondary education and professional motivation to ensure the high quality of modern teacher training is emphasized.

Key words: pedagogical education, vocational guidance, graduate selection policy, independent testing.

Вашкевич В.М., завідувач кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики НПУ імені М.П. Драгоманова, доктор філософських наук, професор,

Кивлюк О.П., завідувач кафедри методології науки та міжнародної освіти НПУ імені М.П. Драгоманова, доктор філософських наук, професор

ЕКСТЕРНАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ ЯК ШЛЯХ ДО РОЗВИТКУ ОСВІТИ

Екстерналізація освітніх послуг розглядається через призму маркетингової концепції розвитку послуг, що характеризується появою нових форм та технологій сервісної діяльності, які б задовольняли потреби в освіті як особистості так, і як наслідок, суспільства та призведе до розвитку освіти взагалі.

Ключові слова: *освіта, екстерналізація, освітні послуги, заклади вищої освіти (ЗВО).*

Актуальність. Незважаючи на численні реформи, які проводить МОН України криза вищої освіти загострюється все сильніше. Завдання будь-якого ЗВО підготувати спеціаліста відповідної кваліфікації високого рівня, який би був конкурентноспроможний на ринку праці. Але статистика працевлаштування випускника ЗВО Україна за спеціальністю нажалі не втішна. Отже соціально-економічні виклики сьогодення вимагають від освітян, науковців, управлінців, законотворців пошук нових шляхів розвитку вищої освіти серед яких ми виділяємо екстерналізацію освітніх послуг з акцентом на індивідуальність їх надання та принципу дуальної освіти. Поняття і явище екстерналізації нажалі розглядається в різних наукових галузях та напрямках по різному. На наш погляд, дане явище можна і потрібно розглядати в контексті міждисциплінарності: економіки, управління, педагогіки, філософії, психології тощо.

Аналіз наукових досліджень. У більшості педагогічних наукових розвідок екстерналізація розглядається в контексті дистанційної освіти та як такий собі перехід від неформалізованого до формалізованого знання. «Під такою трансформацією знань розуміють описання тих умінь і навичок, які використовуються, або, наприклад, виведення з практичної діяльності

закономірностей» [2]. Хоча, як відомо знання – це форма існування і систематизації результатів пізнавальної діяльності людини, якій властиві наступні характеристики: істинність, актуальність, достовірність, обґрунтованість, доведеність тощо. Тобто управлінське знання і класичне розуміння наукового знання дещо різняться. Отже екстерналізація – це один з 4-х процесів створення організаційних знань моделі (SECL) управління знаннями в контексті їх трансформацій.

З точки зору надання послуг, як економічної діяльності, освітні послуги – це двохсторонній процес, тобто це результат спільної праці викладача та студента, де якість послуги залежить не тільки від сукупності отриманих послуг, а й від бажання, здібностей, рівня відповідальності, працьовитості тощо самого споживача даних послуг.

«Екстерналізація послуг – маркетингова концепція розвитку послуг, послуги засновані на аутсорсингу, пов'язана з появою нових видів і форм сервісної діяльності. Аутсорсингова фірма бере на себе функції щодо надання послуги, задоволенню потреб, які до цього задовольнялися силами самої організації» [8]. Таке явище як екстерналізація послуг розглядалося в роботах: Т.В. Серьогіної [6], Н.Ю. Бутенко [1], Е.Е. Ібрагімова [3] та інших.

Проблема дослідження пролягає в тому, що впровадження дуальної освіти, яка є одним з напрямів реформування вищої освіти в Україні та на думку керманців МОН України може почати реалізовуватися не раніше як через 5 років, стане можливою за рахунок не тільки освітніх технологій, а й підтримки роботодавців та самих здобувачів освіти. Для того, щоб концепція підготовки фахівців за дуальної формою здобуття освіти запрацювала, необхідно прикласти чимало зусиль, де теоретичний та практично-експериментальний пошук шляхів розвитку освіти, серед яких і екстерналізація освітніх послуг, є пріоритетними.

Завдання дослідження. На наш погляд, синтез галузевих знань певного поняття чи то явища, в нашому випадку екстерналізації, дозволить розглянути його через призму теорії маркетингу як особливий, освітній вид послуг, що характерний для дуальної освіти.

Виклад основного матеріалу. Дуальна освіта вимагає від ЗВО змін у змісті, формах, методах, засобах організації навчального процесу та наданні освітніх послуг, які б були затребуваними як споживачами так і роботодавцями. Екстерналізація послуг дозволяє більш якісно і в повній мірі задовольняти потреби споживачів, бо це є явище якісного порядку, яке не є автоматичним переміщенням певної операції з одної сфери в іншу.

На думку Е.Е. Ібрагімова, екстерналізація як спосіб трансформації знання характеризується «ініціюванням діалогу або колективним роздумом, що допомагають членам команди виразити своє неформалізоване знання і створити концептуальне знання у контексті технології менеджменту знань у стратегічному плануванні» [3, с. 62].

З огляду на модель (SECL) розроблену І. Нонака та Г. Такеучі [5], Л. А. Найдьонова стверджує, що «створення знання відбувається як спіраль знань у переходах соціалізації – екстерналізації – комбінації – інтерналізації

і знову соціалізації на новому рівні. Модель описує процес виробництва знань в творчій спільноті в межах успішних інноваційно зорієнтованих організацій» [4, с. 177].

До інструментальних засобів процесу екстерналізації знання Я. Б. Сікора відносить: інтернет системи (Intranetbased systems), інструменти для спільної роботи (Groupware), візуалізатори робочих процесів (Workflow), системи, засновані на штучному інтелекті (AI-based systems), портали знань [7, с. 232].

За словами Т. В. Серьогіної, «співвідношення між сферою послуг та сферою виробництва товарів не обмежується лише вимірюванням їхньої долі в ВВП країни. На сьогоднішній день спостерігається збільшення ролі послуг і в процесі виробництва, адже досить складно уявити собі такий процес без залучення додаткового ресурсу у вигляді послуг, зокрема проектні розробки, підготовка технічної документації, проведення досліджень (ринку попиту й т. і.) тощо. Такі послуги отримують все більшого поширення й забезпечують належний рівень процесу товаровиробництва, з економічної точки зору це отримало назву екстерналізація послуг» [6, с. 44].

Отже переходячи до розгляду поняття освітніх послуг можна стверджувати, що їх екстерналізація дозволить за рахунок індивідуалізації, диференціації, спеціалізації розширити та лінійно диверсифікувати кількість та якість освітніх послуг. Звернення цих послуг в бік потреб споживачів та роботодавців призведе до конкретизації і динамізації навчального процесу. Зрозуміло, що класична академічна освіта з точки зору формування світоглядних компетентностей може відповідним чином постраждати. Але при умові виважених та теоретично-обґрунтованих освітніх програм і технологій цього можна запобігти.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Перспективним напрямом розвитку освіти ми вважаємо міждисциплінарність та навіть міжгалузевість (педагогіка, економіка, управління) в дослідженнях шляхів розвитку освіти. Дуальна освіта є невід'ємною складовою майбутнього освіти України, а пошук ефективних та дієвих шляхів її впровадження, серед яких ми вбачаємо екстерналізацію освіти, – пріоритетним.

Джерела

1. Бутенко Н. Ю. Управління знаннями — складова реалізації стратегії діяльності організації / ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». 2014. С. 211 – 215.

2. Дистанційне навчання як воно є. *MBA Strategy*: веб-сайт. URL: <http://www.osvita.org.ua/distance/articles/16/> (дата звернення 17.04.2019).

3. Ібрагімов Е. Е. Трансформація організаційних знань у системі стратегічного планування розвитку підприємства.

URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/13873/1/11_59-64_Vis_727_Menegment.pdf (дата звернення 10.04.2019).

4. Найдьонова Л. А. Лабораторія психології масової комунікації та медіа освіти / Культура народів Причорномор'я. 2007. № 120. С. 176-178.

5. Нонака И. Компания – создатель знания. Зарождение и развитие инноваций в японских фирмах / И. Нонака, Х. Такеучи. М. : ЗАО «Олимп Бизнес», 2011. 384 с.

6. Серьогіна Т. В. Сучасні світові тенденції розвитку сервісної сфери та їх вплив на систему надання публічних послуг / Аспекти публічного управління. – 2018. – Т. 6. – № 8. – С. 42-48. DOI: 10.15421/151845

7. Сікора Я. Б. Інструментальні засоби для реалізації управління знаннями в електронному навчанні / С. 231 – 233.?

8. Экстернализация услуг. Словарь терминов маркетинга: веб-сайт. URL: http://www.marketch.ru/marketing_dictionary/je/eksternalizatsiya_uslug/ (дата обращения 15.04.2019).

Externalization of educational services is considered through the prism of the marketing concept of service development, characterized by the emergence of new forms and technologies of service activities that would meet the educational needs of both individuals and, consequently, society and lead to the development of education in general.

Key words: education, externalization, educational services, institutions of higher education

Гомілко О.Є., провідний науковий співробітник Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАНУ, професор кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики НПУ імені М.П. Драгоманова, доктор філософських наук, професор

ОСВІТНІ ЛЕГІТИМАЦІЇ ТА ПУБЛІЧНІСТЬ НАУКОВЦЯ

Громадська позиція та публічність сучасного вченого стає дієвою суспільною силою завдяки процесу, котрий Ю. Габермас називає *кризою легітимації* пізнього капіталізму. Основною причиною останньої є послаблення позицій ідеології в якості ключового фактору легітимізації режиму панування у традиційному модерному суспільстві. Головним чином йдеться про так звані країни загального добробуту, де ліберально-демократичні настанови ідеологічно дезавуюють проблему панування, заперечуючи його реальність.